

Motion till riksdagen

1986/87:Ju709

Nils Berndtson och Bo Hammar (vpk)

Rättegångskostnader i brottmål där enbart målsägande för talan

---

När det gäller rättegångskostnader i sådana mål där enbart målsäganden för talan tillämpas tvistemålsreglerna beträffande ansvaret för rättegångskostnaderna. Detta betyder enligt huvudregeln att den part som förlorar målet är skyldig att ersätta motparten för hans rättegångskostnader. I fråga om ett enskilt åtal som inte leder till fällande dom måste således målsäganden stå inte bara för sina egna rättegångskostnader utan även för motpartens. Detta gäller även om motpartens kostnader förskötteras av statsverket, som fallet t. ex. är med arvode till offentlig försvarare. Även om målsäganden vinner målet kan han i realiteten drabbas av en ekonomisk förlust. Rätten skall då visserligen förordna att kostnaderna för den dömdes försvar skall betalas av denne eller stanna på statsverket men staten har inte skyldighet att ersätta målsägandens egna rättegångskostnader. Ofta har den dömda inga egna tillgångar, och målsäganden har således inte någon praktisk möjlighet att få ersättning för sina kostnader av honom. Detta är givetvis ett dilemma även i vanliga tvistemål.

De ekonomiska konsekvenser som kan uppstå vid enskilt åtal blottades i samband med det s. k. Johan-målet. Mycket stora kostnader drabbade den part som väckte åtalet, trots att fri rättegång meddelats. Om inte fri rättegång meddelats skulle kostnaderna ha blivit ännu högre. Kostnaderna i detta fall gällde den misstänktes försvarare i underrätt och hovrätt. Även om kostnaderna genom särskilt beslut kan komma att stanna på statsverket, kvarstår bristerna i nu gällande regler.

Möjlighet att väcka enskilt åtal är ett komplement till de vanliga vägarna för domstolsprövning. Om åklagare bedömt att åtal ej bör väckas, kan det likväl i vissa fall vara motiverat att en enskild har möjlighet att få frågan prövad i domstol. Problemen vid bedömningen huruvida åtal bör väckas kan belysas med att i ovannämnda fall kom tingsrätt och hovrätt till skilda beslut, vilket tyder på gränsdragningsproblem i sådana frågor.

Enligt vår mening bör en möjlighet öppnas i lagen så att även med friande dom i ett mål, där enskild fört ansvarstalan, kostnaderna för offentlig försvarare skall kunna stanna på statsverket.

Hemställan

Mot. 1986/87

Ju709

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna om rättegångskostnader i brottmål där enbart målsäganden för ansvarstalan, i syfte att möjliggöra att sådana kostnader i vissa fall kan betalas av statsverket.

Stockholm den 27 januari 1987

Nils Berndtson (vpk)

Bo Hammar (vpk)